

5. ročník (II. pololetí)

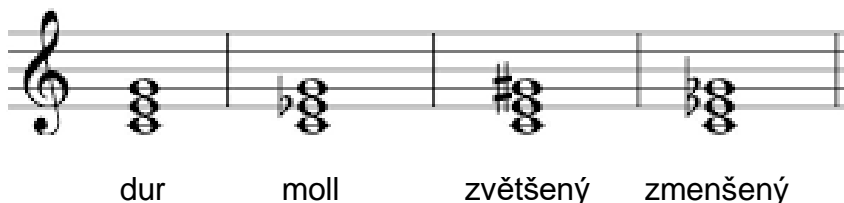
a) opakování mollových stupnic a akordů s # a b

a moll	0 #
e moll	1 #
h moll	2 #
fis moll	3 #
cis moll	4 #
gis moll	5 #
dis moll	6 #
ais moll	7 #

a moll	0 b
d moll	1 b
g moll	2 b
c moll	3 b
f moll	4 b
b moll	5 b
es moll	6 b
as moll	7 b

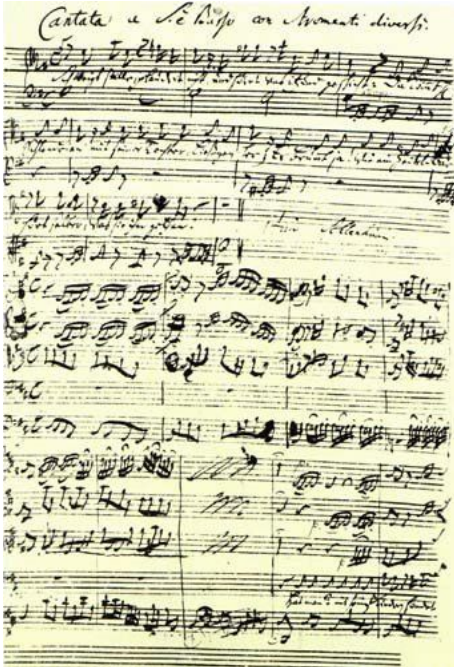
b) kvintakord – dur, moll, zmenšený, zvětšený

- je to akord postavený na 1., 3. a 5. stupni
- skládá se ze dvou tercií
- z durového tvoříme zvětšený tak, že zvýšíme kvintu o půltón
- z mollového tvoříme zmenšený tak, že snížíme kvintu o půltón

c) velké cyklické formy

- **kantáta**
  - je rozsáhlejší vokálně instrumentální dílo pro sóla, sbor a orchestr
  - původně znamenala kantáta každou zpívanou skladbu (*cantare* = latinsky zpívat)
  - největšího rozšíření dosáhla v první polovině 18. století
  - světské i duchovní
  - v kantátě se střídají recitativy, árie, sborové části, chorály, hudební předehry a mezihry v libovolném počtu i pořadí
  - kantáta se liší od oratoria menším rozsahem a dramatičností
  - autoři kantát: J. S. Bach, S. Prokofjev, B. Smetana, A. Dvořák

← rukopis Bachovy Kávové kantáty

• oratorium

- je rozsáhlá skladba, zpravidla na duchovní (náboženské) téma, pro sóla, sbor a orchestr, která je prováděna koncertně (nescénicky)
- vyvinulo se v Itálii z dialogů na náboženská témata, které byly zpívány v chrámech
- dějovou linií oratoria provází vypravěč formou recitativu, vypravěčem je zpravidla tenor
- text bývá přesnou citací bible či životopisů svatých
- oratorium velmi často zahajuje instrumentální předehra
- autoři oratorií: J. S. Bach, G. F. Händel, J. Haydn, L.v. Beethoven, A. Dvořák, A. Honegger

← Socha Jany z Arku na Place des Pyramides v Paříži (A. Honegger oratorium Jana z Arku na hranici)

d) dějiny hudby

- Impresionismus – konec 19. st. – začátek 20. st.
  - jediný hudební styl vycházející z výtvarného umění
  - výraz imprese znamená vjem, **dojem** nebo otisk
  - název vznikl podle Monetova obrazu Svítání
  - jde o zachycení dojmu, okamžiku. Výraz „prchavý okamžik“ je základním impresionistickým pojmem
  - hlavními znaky jsou melodika celotónové stupnice, melodická útržkovitost, jasně členěná rytmika, uvolněná harmonie (akordy impresionistického zvuku), diatonika (celé tóny a půltóny) i chromatika (pouze půltóny), prvky exotické i středověké hudby, jemná dynamika a instrumentace (hraje nejčastěji příčná flétna, klavír, smyčce s dusítky, harfa, lesní roh, hoboj...)
  - **C. Debussy, M. Ravel**

← Imprese, Východ slunce, Claude Monet

claudedebussy

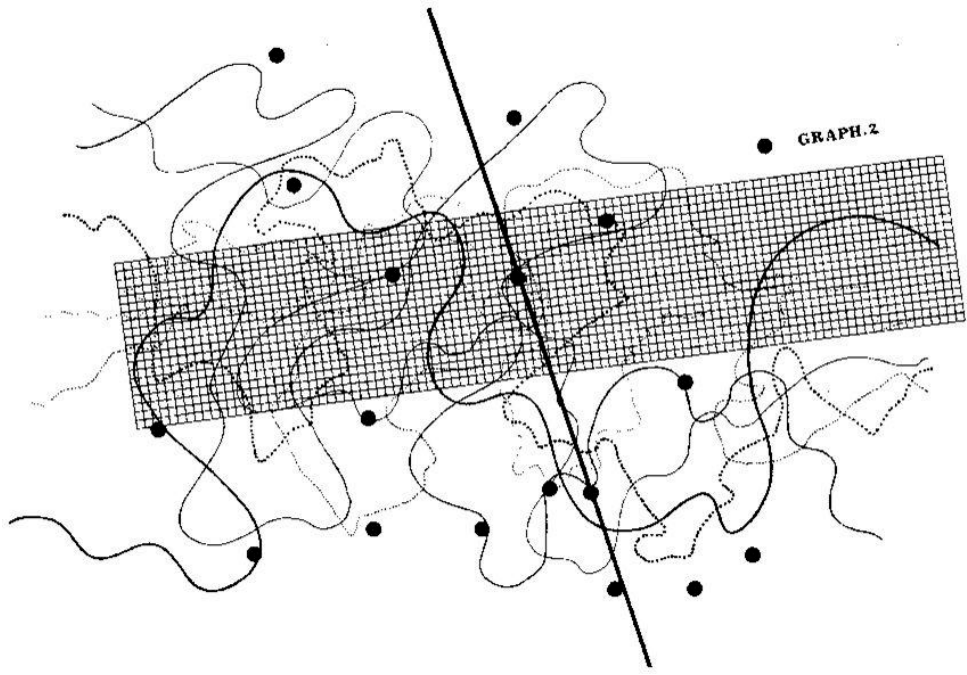

• hudba 20. století

- **velmi nesourodý svět**, nemůžeme hovořit o jednotném stylu
- každý autor hledá svou osobitou cestu
- protiromantické reakce, vliv jazzu, elektronické zvuky, **hudební experimenty (vznik nahodilých tónových řad, jejich obraty, čtvrttónová hudba, grafické partitury)**
- pozdně romantická éra má svoje extrémny, využívá v největší možné míře harmonii a melodii, které dovedla na hranice možností
- vyznačuje se širokou pestrostí stylů a proudů
- vznikají styly jako např. neoklasicismus, expresionismus, neoprimitivismus, uplatňuje se také modernismus, avantgarda, atonalita, seriální hudba, minimalismus, aleatorní hudba aj. Všechny tyto názvy vznikaly jako snaha o orientaci ve velice nesourodém světě hudby 20. století.
- návrat k lidovým kořenům – studium lidových písní obohatilo hudbu mnoha skladatelů, např. L. Janáček, B. Martinů, B. Bartók
- vznik muzikálů, filmové hudby, populární hudby
- **R. Strauss, S. Prokofjev, D. Šostakovič, A. Schönberg, I. Stravinskij, H. Villa-Lobos, A. Copland, G. Gershwin, L. Bernstein**
- **L. Janáček, B. Martinů, J. Suk, V. Novák, A. Hába**

← ukázka grafické partitury

← J. Cage Fontana Mix,
grafická partitura